

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 8, Issue 4, December 2020, p. 279-295

Received	Reviewed	Published	Doi Number
18.11.2020	21.12.2020	30.12.2020	10.29228/ijlet.47689

Comparison of Readability Levels of Texts in Advanced (C1-C2) Course Books Used in Teaching Turkish To Foreigners

*Hasan BAĞCI*¹

ABSTRACT

The aim of study is to determine the readability level of the texts in the Turkish C1 Advanced Level and Yunus Emre Institute C1-C2 level textbooks prepared for teaching Turkish to foreigners and to determine how appropriate the level of readability levels of these texts are to the student level. In this study, one of the qualitative research methods, document analysis method was used. The syllable, word and sentence lengths of the texts in the textbooks were calculated by the researcher. The data obtained were analyzed using the Flesch formula, adapted by Ateşman (1997) into Turkish, and readability scores of the texts were determined. The readability averages were compared to determine whether there were statistically significant differences between the three books. As a result of the research, it was determined that there was a significant difference between word length, sentence length and readability scores among three books. According to the results of the study, it was determined that the C2 level textbook of the Yunus Emre Institute consisted of more difficult texts than the C1 and Gazi C1 textbooks of the Yunus Emre Institute. Based on the results of the research, suggestions were made for those who prepared textbooks in this field.

Key Words: Readability, teaching Turkish to foreigners, textbooks, reading-meaning texts.

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan İleri Düzey (C1-C2) Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Karşılaştırılması

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanan Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 İleri Düzey ve Yunus Emre Enstitüsü C1-C2 ileri düzey ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik seviyelerini belirlemek ve bu metinlerdeki okunabilirlik seviye düzeylerinin öğrenci düzeyine ne kadar uygun olduğunu saptamaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılan çalışmada araştırmacı tarafından ders kitaplarındaki metinlerin hece, sözcük ve cümle uzunlukları hesaplanmıştır. Elde edilen veriler Ateşman'ın (1997) Türkçeye uyarladığı Flesch formülü kullanılarak analiz edilmiş ve metinlerin okunabilirlik puanları belirlenmiştir. Üç kitap arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için okunabilirlik ortalamaları karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda üç kitap arasında sözcük uzunluğu, cümle uzunluğu ve okunabilirlik puanları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Yunus Emre Enstitüsü C2 düzeyi ders kitabının Yunus Emre Enstitüsü C1 ve Gazi C1 düzeyi ders kitaplarına göre daha zor düzeyde metinlerden oluştuğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarından hareketle bu alanda ders kitabı hazırlayanlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okunabilirlik, yabancılar Türkçe öğretimi, ders kitapları, okuma-anlam metinleri.

¹ Prof. Dr. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, hbagci@mehmetakif.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8624-8274.

Giriş

Ülkemizde eğitimin her kademesinde en yaygın öğretim materyali olarak kullanılan ders kitapları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de vazgeçilmez önemli ders materyali olarak kabul edilmektedir. Her yabancı dil öğretiminde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de önemli olan ders kitapları ve bu kitaplarda yer alan metinler sayesinde öğrencilerin hedef dildeki temel dil beceri alanlarındaki (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) yeterliği ile gramer bilgisi alanında yeterli seviyede gelişme göstermesi amaçlanmaktadır. Bütün beceri ve öğrenme alanlarındaki gelişme için yapılan etkinlikler metinler yardımıyla gerçekleştirilir. Bu nedenle hem ana dil hem de yabancı dil öğretiminde kullanılan metinlerin öğrenci tarafından anlaşılabilir olması ve öğrenci düzeyine uygun olarak hazırlanması veya seçilmesi gerekir.

Ders kitaplarına metin seçerken metinlerin hedef kitleye uygunluğunu anlamanın çeşitli yolları vardır ve bu yollardan biri de metinlerin okunabilirlik düzeylerini belirlemektir (Biçer ve Alan, 2017:1131). Okunabilirlik, metnin okuyucu için anlaşılabilir olma durumudur. Ateşman'a (1997) göre okunabilirlik, metinlerin okuyan tarafından kolay ya da güç anlaşılır olmasıdır. Klare (1963) okunabilirliği, metindeki dilsel özelliklerin bütünüünün okur tarafından az ya da çok kabul edilir olması durumu olarak tanımlamaktadır (akt. Çetinkaya, 2010: 7). Bu tanıma göre, metnin cümle yapısı, sözcük ve öbek yapısına bakılarak metnin okunabilirliği belirlenmekte ve buna bağlı olarak da okunabilirlik, metnin okuma zorluk derecesiyle ilişkilendirilmektedir. Okunabilirlik ile ilgili çalışmaların geçmişi Aristo ve Platon'a kadar uzansa da sistematik olarak eğitim alanında yapılan çalışmalar 1920'lerden sonra gerçekleşmiştir. Türkiye'de ise okunabilirlik ile ilgili çalışmalara 1990'larda rastlanılmaktadır. Ateşman (1997) tarafından Türkçe metinlerin güçlük düzeylerini tanımlamak ve sınıflamak amacıyla bu alandaki ilk çalışma yapılmıştır. Bir diğer önemli çalışma ise Çetinkaya (2010)'nın Türkçe Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Tanımlanması ve Sınıflandırılması adlı doktora çalışmasıdır. Bu çalışmada Türkçe metinlerin okunabilirlik düzeylerini tanımlama ve sınıflamaya yönelik formül geliştirmiştir (Yılmaz ve Temiz, 2014: 72).

Metinler aracılığı ile sağlıklı bir dil öğretimi gerçekleştirmek için metinlerin öğrencinin düzeyine uygun olması gerekmektedir. Çünkü öğrenci düzeyinin çok altında kalan metin öğrencide ilgi uyandırmazken çok üstünde olan metin de öğrenciyi zorlayarak öğrencinin motivasyonunu azaltabilmektedir. Bu nedenle metin seçimi öğrencinin düzeyi temel alınarak yapılmalıdır. Zakaluk ve Samuels (1988)'e göre öğretimsel metinlerin zorluk düzeyleri öğrencilerin okuma seviyeleri ile aynı olduğu zaman en uygun öğrenmeyi gerçekleştirmektedir. Bu nedenle metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tanımlanması ve sınıflandırılmasına yönelik alan yazında üç temel yaklaşım mevcuttur. Bunlar; uzman görüşü, çıkartmalı okunabilirlik işlemi ve okunabilirlik formülüdür (Klare, 1963, akt. Biçer ve Alan, 2017: 1131).

Okunabilirlik formülleri, metnin zorluk seviyesinin kelime uzunluğu ve cümle uzunluğu gibi metnin sayılabilir öğelerinin, sayısal verilere dayanarak tahmin etmeye yarayan araçlardır (Chatman ve Goetz 1985:150, akt. Çağrı ve Temiz 2014:72). Formüllerin kullanımının kolay olması ve nesnel sonuçlar vermesi çok sık kullanılmasını sağlar. Ateşman (1997:72)'a göre formüller, öğrencilerin kompozisyon ödevlerinin değerlendirilmesinde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişilerin dil düzeylerinin belirlenmesinde ya da metin üretiminde kullanılabilir. Okunabilirlik formüllerinin sağladığı kolaylıklar yanında sınırlıkları da mevcuttur. Elde edilen tüm veriler metnin dilsel yönüyle ilgili olduğu için metnin bütününe yönelik çıkarım yapmak sağlıklı sonuçlar vermeyebilir. Başka bir ifade ile bu verilerden yola çıkarak metnin kolay ya da zor olduğu, öğrenciye uygunluğu net olarak tespit edilemeyebilir.

Okunabilirlik formülleri sadece geliştirildikleri dil için kullanılabildiğinden İngilizce, Fransızca ve Türkçe gibi farklı dillerde okunabilirlik formülü çalışmaları yapılmıştır. Alan yazında en çok kullanılan okunabilirlik formülleri “Dale Cale Formülü, Gunnin Fox Index, Flesch-Kincaid Okunabilirlik Formülü, Fry Okunabilirlik Grafiği ve Ateşman tarafından Türkçeye çevrilen Okunabilirlik Formülü” dür. Farklı bir dil için geliştirilen formül, başka bir dil için aynı sonuçları vermeyebilir. Temur (2003)’un da belirttiği gibi İngilizce metinler için geliştirilen bir formül Türkçe metinler için kullanılınca hatalı sonuçlar verebilecektir. Çünkü Türkçe bir sözcükteki hece sayısı sözcükteki ünlü harf kadar iken İngilizcede heceleme bu şekilde yapılmamaktadır. Bu durumda hece unsuru bulunan ve yabancı bir dil için geliştirilen okunabilirlik formülü Türkçeye uyarlanmadıkça kullanılması doğru olmayabilir. Okunabilirlik formülünün geliştirilen dilde uygulanmasının daha sağlıklı sonuçlar verdiğini 2009 yılında yaptığı çalışma ile gösteren Köse’nin verilerinden de hareketle araştırmada, Ateşman (1997)’in Flesch (1948)’ten uyarladığı Türkçe metinler için okunabilirlik formülü kullanılmıştır.

Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik hazırlanan ders kitaplarındaki 32 farklı metin incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken yukarıda da bahsedildiği gibi Türkçe için en uygun okunabilirlik formülü kabul edilen Ateşman’ın formülü kullanılmıştır. Okunabilirlik çalışmalarında, en basit ve en geçerli sonucu veren değişkenlerin, cümle uzunluğu ve kelime uzunluğu olduğu görülmüştür. Bu iki değişkenden yararlanılarak geliştirilen Ateşman’ın formülü şöyledir:

$$\text{Okunabilirlik sayısı} = 198,825 - (40,175 \times A) - (2,610 \times B)$$

A= Hece olarak ortalama kelime uzunluğu

B= Kelime olarak ortalama cümle uzunluğu

Bir metinden seçilen 100 kelimelik bir kesitte, kelimelerin ve cümlelerin uzunluğu belirlenir. Kelimelerin uzunluğunu belirlemek için toplam hece sayısı, toplam kelime sayısına bölünür. Cümlelerin uzunluğu ise toplam kelime sayısı, toplam cümle sayısına bölünerek tespit edilir (Çetinkaya; 2010, akt. Temur; 2003).

Yukarıda belirtilen okunabilirlik formülü Türkçe metinlere uygulandığında metinler kolaydan zora doğru aşağıda belirtilen aralıklarda yer almaktadır. Bir metnin okunabilirlik düzeyi 100’ e yaklaştıkça kolay; 0’ a (sıfır) yaklaştıkça güç bir metin olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1. Okunabilirlik Sayısı ve Düzey Aralıkları

Okunabilirlik Düzeyi	Okunabilirlik Sayısı
Çok Kolay	90 – 100
Kolay	70 – 89
Orta Güçlükte	50 – 69
Zor	30 – 49
Çok Zor	1 – 29

(Ateşman, 1997: 74)

Kimya, sosyal bilgiler, fen bilgisi, fizik tedavi, coğrafya gibi birçok alanda okunabilirlik çalışması (Tekbiyık, 2006; Kabapına, 2006; Güyer, 2009; Kalın ve Koçoğlu, 2017) yapılmıştır. Alan yazında Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliğiyle ilgili de çalışmalar (Zorbaz, 2007; Çeçen ve Aydemir, 2011; Okur ve Arı, 2013; Karatay, Bolat ve Güngör, 2013; Bağcı ve Ünal, 2014; Çakıroğlu, 2015; Baş ve Yıldız, 2015; Gencer, Çetinkaya ve Hamzadayı, 2017; Özdemir, 2016; Durukan, 2014) yapılmasına rağmen yabancılara Türkçe öğretimi alanında ise yapılan çalışmalar yetersizdir. Bu alanda Yılmaz ve

Temiz (2014) Hitit serisindeki metinleri inceleyen bir çalışma yapmıştır. Biçer ve Alan (2017) ise Hitit 3 ile İstanbul C1+ kitaplarını okunabilirlik açısından karşılaştırmıştır. Oysa yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmış kitaplardaki metinlerin düzeyleriyle ilgili çalışmalara daha çok ihtiyaç vardır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın bir şekilde kullanılan Gazi TÖMER C1, Yunus Emre C1 ve C2 kitaplarının okunabilirlik açısından karşılaştırılmasının alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada; yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan Gazi TÖMER C1 ve Yunus Emre C1-C2 kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Belirlenen amaç çerçevesinde aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Gazi TÖMER C1 kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri nasıldır?
- Yunus Emre C1 kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri nasıldır?
- Yunus Emre C2 kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri nasıldır?
- Gazi TÖMER C1 ile Yunus Emre C1 kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırma,

- Gazi TÖMER C1 ders kitabı okuma ve konuşma metinleri ile Yunus Emre C1- C2 okuma ve serbest okuma metinleri,
- Okunabilirliği etkileyen hece, sözcük ve cümle değişkenleri ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ileri düzey (C1-C2) ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından karşılaştırılmasını amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen veriler ise doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187). Bu yöntemle metinlerin var olan durumu betimlenir.

İncelenen Materyaller

Çalışmada, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 ve Yunus Emre C1-C2 ders kitapları incelenmiştir. Gazi TÖMER Türkçe C1'den 32, Yunus Emre C1'den 33 ve C2'den 32 metin okunabilirlik açısından incelenmiştir. Şiir ve tiyatro türü metinler ve yüz kelimeyi geçmeyen metinler okunabilirlik formülleri uygulanamadığı için araştırma kapsamına alınmamıştır.

Verilerin Toplanması

İncelenen ders kitaplarında yer alan ünitelerdeki tüm okuma metinleri, serbest okuma metinleri ve okunabilirlik formülü uygulanabilecek konuşma metinleri araştırmacı tarafından belirlenerek bu metinlerin hece, sözcük ve cümle uzunlukları hesaplanmıştır. Hece sayısı kelime sayısına bölünerek ortalama kelime sayısı ve kelime sayısı cümle sayısına bölünerek ortalama cümle uzunluğu tespit edilmiştir. Hece belirlenirken Türkçedeki hece bölümlenme tekniği temel alınmıştır. Sözcük sayısı belirlenirken sayılar ve kısaltmalar sözcük olarak kabul edilmiştir. Cümlelerin sayısı ise noktalama

işareti ile ayrılma durumuna göre belirlenmiştir. İncelenen iki kitap arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır.

Metinlerden alınan veriler Ateşman'ın (1997) Türkçeye uyarladığı Flesch formülü kullanılarak analiz edilmiş ve metinlerin okunabilirlik puanları tespit edilmiştir.

$$\text{Okunabilirlik Sayısı} = 198,825 - (40,175 \cdot x_1) - (2,610 \cdot x_2)$$

x_1 = Hece olarak ortalama kelime uzunluğu

x_2 =Kelime olarak ortalama cümle uzunluğu

Bulgular

Gazi TÖMER C1, Yunus Emre C1 ve C2 kitaplarındaki metinlerin ortalama kelime, cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri tablo hâlinde ifade edilmiştir.

Tablo 2. Gazi TÖMER C1 Ders Kitabındaki Metinlerin Ateşman'a Göre Okunabilirlik Düzeyi

Metin adı	Ünite	Toplam hece sayısı	Toplam kelime sayısı	Toplam cümle sayısı	Ortalama kelime uzunluğu	Ortalama cümle uzunluğu	Okunabilirlik puanı	Okunabilirlik düzeyi
Türk Mimarisinin Işığı	1	1335	483	32	2,76397516	15,09375	48,3876105	Zor
Gel Zaman Git Zaman	1	1180	450	34	2,62222222	13,2352941	58,9331044	Orta
Birlikte Eğleniyoruz	1	2098	715	51	2,93426573	14,6196078	44,3496976	Zor
Konuşma Metni	1	764	263	16	2,90494297	16,4375	39,217041	Zor
Dünüyle Bugünüyle Halk Oyunları	1	1716	636	40	2,69811321	15,9	48,929302	Zor
Konuşma Metni: Kılıç-Kalkan Oyunu	1	469	165	10	2,84242424	16,5	41,565606	Zor
Genetik Şifre	2	1446	503	33	2,87475149	15,2424242	43,5491318	Zor
Konuşma Metni	2	1181	394	24	2,99746193	16,4166667	35,5544669	Zor
Gelişen Dünyanın Değişen Hastalıkları	2	1372	501	34	2,73852295	14,7352941	50,3457224	Orta
Konuşma Metni	2	328	136	23	2,41176471	5,91304348	86,4993093	Kolay
Ayakkabı İçin Klima	2	798	239	23	3,33891213	10,3913043	37,5629008	Zor
Nüfus patlaması	2	1495	540	28	2,76851852	19,2857143	37,2640537	Zor
Konuşma Metni	2	1129	367	27	3,07629428	13,5925926	39,7582103	Zor
Tükettikçe Tükenen İnsanlık	3	1436	536	30	2,67910448	17,8666667	44,5599779	Zor
Konuşma Metni	3	318	113	8	2,81415929	14,125	48,699901	Zor
Karşı Cinsi Anlama Kılavuzu	3	1856	675	73	2,74962963	9,24657534	64,2250684	Orta
Konuşma Metni	3	1528	571	64	2,67600701	8,921875	68,0303242	Orta
Parmaklarınızın Ucunda Bir Dünya	3	1398	464	44	3,01293103	10,5454545	50,2568598	Orta
Konuşma Metni: Obezite, Tortum Şelalesi,	3	1038	368	26	2,82065217	14,1538462	48,5637604	Zor

Geçmişin Yeniden Keşfi								
Bunları Duydunuz Mu?	3	1897	663	36	2,8612368	18,4166667	35,8073119	Zor
Konuşma Metni: Küresel Isınma	3	463	165	13	2,80606061	12,6923077	52,9645919	Orta
Şiir Ülkesinin Mısralarında Gezinti	4	1525	565	51	2,69911504	11,0784314	61,473347	Orta
Beyaz Gemi	4	2212	854	72	2,59016393	11,8611111	63,807664	Orta
Bir Arayışın Hikâyesi: Küçük Kara Balık	4	1685	615	53	2,7398374	11,6037736	58,4661829	Orta
Konuşma Metni	4	114	43	7	2,65116279	6,14285714	76,2816779	Kolay
Rüya	5	1384	472	35	2,93220339	13,4857143	45,8260147	Zor
İnsanlığın Sınavı	5	1161	439	49	2,64464692	8,95918367	69,1928406	Orta
Konuşma Metni	5	538	222	24	2,42342342	9,25	77,3214641	Kolay
Mecazlarla Örülen Dil	5	1442	537	39	2,68528864	13,7692308	55,0058366	Orta
Konuşma Metni	5	357	146	20	2,44520548	7,3	81,5358698	Kolay
Hırsız	5	836	324	33	2,58024691	9,8181818	69,5381255	Orta
Konuşma Metni	5	216	106	12	2,03773585	8,83333333	93,9039622	Çok kolay
Ortalama okunabilirlik							55,5430312	Orta Güçlükte

Yabancılar İçin Türkçe Gazi TÖMER C1 İleri Düzey ders kitabı okuma metinleri okunabilirlik düzeyi açısından incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir. Metinler, ortalama uzunlukları 2,03 ile 3,33 arasında değişen sözcükten oluşmaktadır. Türkçenin ortalama sözcük uzunluğu 2,6 hecedir (Ateşman,1997). Buna göre kitapta yer alan 26 metin ortalamanın üzerindedir. 8 metin ise ortalama sözcük uzunluğu açısından ortalamanın altındadır. Ortalama cümle uzunlukları ise 5,05 ile 18,41 arasındadır. Türkçenin ortalama cümle uzunluğu (9-10 sözcük) dikkate alındığında metinlerin 13 tanesi ortalamanın altında, 21 tanesi ise ortalamanın üstündedir.

Metinlerin okunabilirlik puanları 35,8073119 ile 93,9039622 arasında değişmektedir. 1 metnin çok kolay, 4 metnin kolay, 12 metnin orta güçlükte ve 15 metnin ise zor seviyede olduğu görülmektedir. Bulgularda öğrenci seviyesini aşan “çok zor” düzeyi yer almamıştır.

Yabancılar için Türkçe Gazi TÖMER C1 İleri Düzey ders kitabında yer alan metinler zorluk düzeyleri açısından öğrenci seviyesine uygundur. Fakat kitaptaki metinler zorluk seviyelerine göre kolaydan zora doğru bir sıralamayla sıralanmamıştır. Aksine metinler kolaylık ve zorluk seviyeleri açısından rast gele bir dağılım göstermektedir.

Tablo 3. Yunus Emre C1 Kitabındaki Metinlerin Ateşman’a Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Metin adı	Ünite	Toplam hece sayısı	Toplam kelime sayısı	Toplam cümle sayısı	Ortalama kelime uzunluğu	Ortalama cümle uzunluğu	Okunabilirlik puanı	Okunabilirlik düzeyi
Olimpiyatların Öyküsü	1	2713	852	86	3,1842723	9,90697674	45,03965103	Zor
2008 Avrupa Futbol Şampiyonası	1	682	259	16	2,63320463	16,1875	50,78662886	Orta
Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?	1	1519	571	48	2,66024518	11,8958333	60,90152474	Orta
Geleneksel Bir Türk Sporunu: Matrak	1	612	351	18	1,74358974	19,5	77,88128205	Kolay

Pekin'den Londra'ya	2	1295	477	29	2,71488469	16,4482758	46,82450734	Zor
İki Otobüs Meraklısının Serüveni	2	1027	381	50	2,69553805	7,62	70,64355853	Kolay
Antakya	2	421	160	12	2,63125	13,3333333	58,31453125	Orta
Lambada Titreyen Alev Üşüyor	3	2392	906	127	2,6401766	7,13385826	74,136535	Kolay
Tatlı Dil	3	511	221	22	2,31221719	10,0454545	79,71303784	Kolay
Hayvanlar Alemi	4	881	313	26	2,81469648	12,0384615	54,32418407	Orta
Oksijen Makineleri	4	708	279	25	2,53763440	11,16	67,74793763	Orta
Tutsaklık Mı Koruma Mı?	4	857	291	15	2,94501718	19,4	29,87493471	Çok Zor
Şerbet	4	229	122	8	1,87704918	15,25	83,61204918	Kolay
Yazı Nasıl Ortaya Çıktı?	5	1923	689	53	2,79100145	13	52,76651669	Orta
"Maya" Denince Akla O Gelir!	5	374	132	10	2,83333333	13,2	50,54383333	Orta
Büyük Üstatlar	5	1471	553	48	2,66003616	11,5208333	61,88867202	Orta
Kadeş Antlaşması	5	433	152	11	2,84868421	13,8181818	48,3136573	Zor
Sempozyum Ve Bildiri	6	1127	380	34	2,96578947	11,1764705	50,50381966	Orta
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Modeli	6	694	235	10	2,95319148	23,5	18,84553191	Çok Zor
Türk-Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları	6	1434	473	30	3,03171247	15,7666666	35,87495137	Zor
Kültürel İlişkiler	6	793	265	13	2,99245283	20,3846153	25,39936139	Çok Zor
Türkiye'nin Nüfusu Açıklandı	7	1444	701	27	2,05991440	25,9629629	48,30460533	Zor
Kültürümüzdeki Sayılar	7	3030	1182	112	2,56345177	10,5535714	68,29350344	Orta
Cahit Arf	8	2059	753	62	2,73439575	12,1451612	57,27177976	Orta
El Yazısı Analizi	8	1925	683	56	2,81844802	12,1964285	53,76117209	Orta
Yüz Hatları İle Karakter Okumak	8	977	353	30	2,76770538	11,7666666	56,92143626	Orta
Kıyafetnameler	8	428	161	15	2,65838509	10,7333333	64,01037888	Orta
Ortalama okunabilirlik							57,6985265	Orta Güçlükte

Tablo 3'te Yabancılar İçin Türkçe Yunus Emre C1 İleri Düzey ders kitabında bulunan 8 ünitenin okuma metinleri ve ünite sonlarındaki serbest okuma metinleri okunabilirlik açısından incelenmiştir. Metinlerin ortalama sözcük uzunlukları 1,74 ile 3,18 arasında değişmektedir. Türkçede bir sözcükteki ortalama hece uzunluğu 2,6 hecedir (Ateşman,1997). Buna göre 14 metnin ortalamanın üzerinde 5 metnin ise ortalamanın altında olduğu belirlenmiştir. Türkçede bir cümledeki ortalama sözcük sayısı ise 9-10' dur (Ateşman, 1997). Buna göre incelenen kitaptaki metinler 7 ile 25 kelime arası değişen uzunluklara sahiptir. Yunus Emre C1 İleri Düzey Ders kitabında bulunan metinlerin okunabilirlik puanları ise 18,84 ile 83,61 arasında değişmektedir. Yapılan inceleme sonucu elde edilen bulgulara göre

Yunus Emre C1 İleri Düzey ders kitabında bulunan metinlerin okunabilirlik açısından 5 tanesi kolay güçlükte, 14 tanesi orta güçlükte, 5 tanesi zor ve 3 metnin ise çok zor güçlükte olduğu saptanmıştır.

Yine elde edilen bulgulara göre Yabancılar İçin Türkçe Yunus Emre C1 İleri Düzey ders kitabında da metinlerin zorluk seviyelerine göre kolaydan zora doğru bir sıralamayla sıralanmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Yunus Emre C2 kitabındaki Metinlerin Ateşman'a Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Metin adı	Ünite	Toplam hece sayısı	Toplam kelime sayısı	Toplam cümle sayısı	Ortalama kelime uzunluğu	Ortalama cümle uzunluğu	Okunabilirlik puanı	Okunabilirlik düzeyi
Bir Ben Vardır Bende Benden İçeri	1	1893	760	77	2,49078947	9,87012987	72,99649393	Kolay
Yine Bir Gülnihal	1	850	342	79	2,48538011	4,32911392	87,67586646	Kolay
Bozların Romancısı Cengiz Aytmatov	1	1817	659	36	2,75720789	18,3055555	40,27667299	Zor
Serbest Okuma: Türküler Dolusu	1	575	241	12	2,38589211	20,0833333	50,55428423	Orta
Argo	2	1124	427	96	2,63231850	4,44791666	81,46254172	Kolay
Neyzen Tevfik	2	1123	417	41	2,69304556	10,1707317	64,08628473	Orta
Şairlerden İnciler	2	652	253	33	2,57707509	7,66666666	75,28100791	Kolay
Serbest Okuma: Mona Roza	2	447	203	31	2,20197044	6,54838709	93,26954712	Çok
Moda Kavramı	3	919	329	21	2,79331307	15,6666666	45,71364742	Zor
Estetik Lüks Müdür?	3	1979	727	52	2,72214580	13,9807692	52,9729846	Orta
Türk Evleri	3	1110	406	38	2,73399014	10,6842105	61,10115634	Orta
Serbest Okuma: Kadın Kıyafetleri	3	669	251	14	2,66533864	17,9285714	44,95144849	Zor
Başlık Nedir?	4	1496	508	33	2,94488189	15,3939393	40,33618826	Zor
Eşsiz Parmak İzlerimiz	4	993	359	33	2,76601671	10,8787878	59,30664219	Orta
Uykumuzda Neler Oluyor?	4	2561	869	45	2,94706559	19,3111111	30,02463982	Zor
Serbest Okuma: Rindlerin Ölümü, Merdiven	4	270	122	14	2,21311475	8,71428571	87,16882904	Kolay
Karagöz Oyunu	5	1323	468	52	2,82692307	9	61,76336538	Orta
Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî	5	1639	916	84	1,78930131	10,9047619	98,4783913	Çok Kolay
Bir Bellek Fenomeni (Mükrimin Halil Yınanç)	5	1420	522	40	2,72030651	13,05	55,47618582	Orta Güçlükte
Serbest Okuma: Solgun Bir Gül Dokununca	5	306	123	8	2,48780487	15,375	58,74868902	Orta
Kişiler Arası İletişim	6	568	179	17	3,17318435	10,5294117	43,86055373	Zor

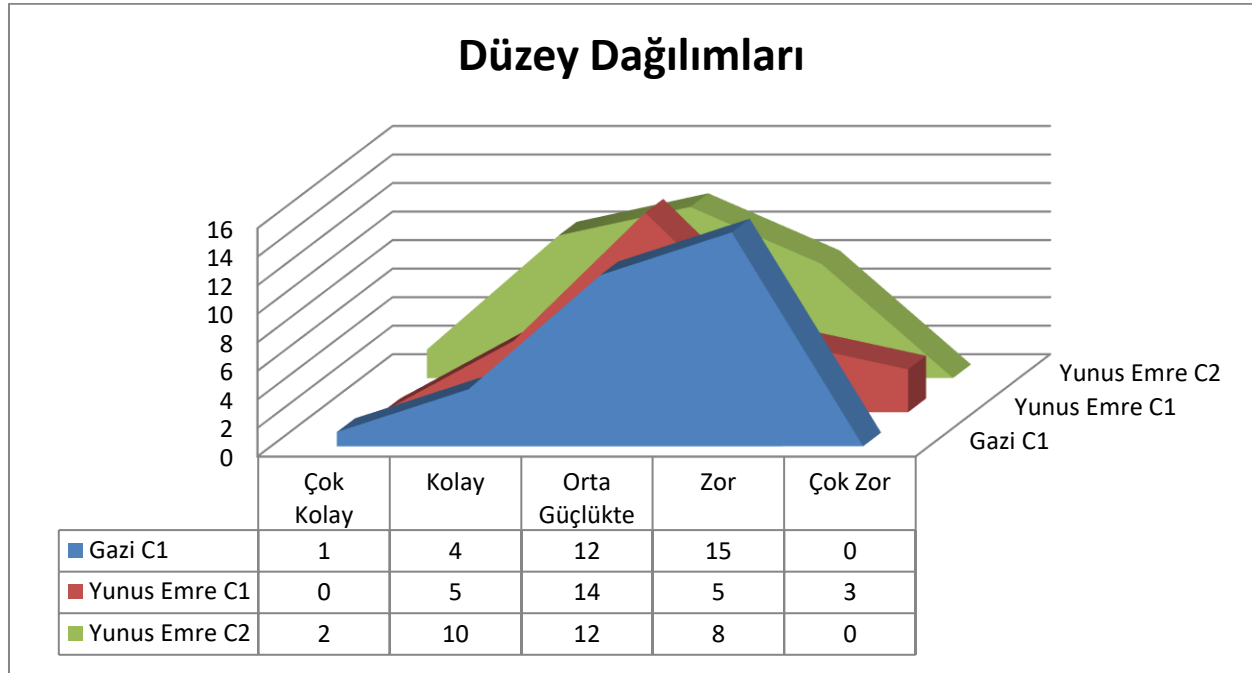
İş Hayatında Beden Dili	6	1520	582	43	2,61168384	13,5348837	58,57455486	Orta
Kitle İletişimi Nedir?	6	1579	553	32	2,85533453	17,28125	39,0078724	Zor
Serbest Okuma: Lavinya, Gün Eksilmesin Penceremden	6	195	83	15	2,34939759	5,53333333	89,99595181	Kolay
Einstein'dan Hayat Dersleri	7	896	319	57	2,80877742	5,59649122	71,37552467	Kolay
Bilgenin Bakış Açısı	7	545	218	43	2,5	5,06976744	85,15540698	Kolay
Güzel Şehirler Mutlu İnsanlar	7	737	269	19	2,73977695	14,1578947	51,8023557	Orta
Serbest Okuma: Serenad	7	233	94	11	2,47872340	8,54545454	76,93865087	Kolay
Beş Şehir'den...	8	1193	462	44	2,58225108	10,5	67,67806277	Orta
Nasıl Yazar Oldum?	8	1129	416	40	2,71394230	10,4	62,64836779	Orta
Uluslararası Uzay İstasyonu	8	1319	453	30	2,91169977	15,1	42,43646137	Zor
Serbest Okuma: Anlatamıyorum, Yolcu ile Arabacı	8	293	116	14	2,52586206	8,28571428	75,72277709	Kolay
Ortalama Okunabilirlik							59,6129824	Orta Güçlükte

Tablo 4'te Yunus Emre Enstitüsü'nün Yedi İklim Türkçe C2 düzeyi ders kitabındaki okuma ve serbest okuma metinleri okunabilirlik açısından incelenmiştir. Kitap 8 üniteden oluşmaktadır. Kitapta her ünite 3 okuma ve 1 de serbest okuma metni olmak üzere 4'er metinden toplamda 32 metin vardır. Metinler; hece sayısı, sözcük sayısı, cümle sayısı, kelime uzunluğu, cümle uzunluğu, okunabilirlik puanı ve okunabilirlik düzeyi hesaplanarak okunabilirlik durumu açısından değerlendirilmiştir. Belirlenen sonuç Tablo 4' te verilmiştir. Tablo yorumlandığında şu sonuçlara ulaşılmaktadır:

Metinler, ortalama uzunlukları 1,78 ile 3,17 arasında değişen sözcükten oluşmaktadır. Türkçenin ortalama sözcük uzunluğu 2,6 hecedir (Ateşman,1997). Buna göre kitapta yer alan 19 metin ortalamanın üzerindedir. 13 metin ise ortalama sözcük uzunluğu açısından ortalamanın altındadır. Ortalama cümle uzunlukları ise 4,32 ile 20,08 arasındadır. Türkçenin ortalama cümle uzunluğu (9-10 sözcük) dikkate alındığında metinlerin 10 tanesi ortalamanın altında, 22 tanesi ise ortalamanın üstündedir.

Metinlerin okunabilirlik puanları 30,02 ile 98,47 arasında değişmektedir. Kitapta 2 tane çok kolay, 10 tane kolay, 12 tane orta güçlükte, 8 tane zor düzeyde metin vardır. Serbest okuma metinlerinden bir tane zor, diğerleri ise çok kolay, kolay ve orta güçlükteki metinlerden oluşmaktadır. Serbest okuma metinlerinin bir tanesi (Serbest Okuma Metni: Kadın Kıyafetleri) dışında diğerleri şairlerin yazmış oldukları şiirlerden seçilmiştir. Bulgularda çok zor düzeyde bir metne rastlanılmamıştır. Yabancılar İçin Türkçe Yunus Emre C2 İleri Düzey ders kitabındaki metinlerin de kolaydan zora doğru bir sıralamayla düzenlenmediği belirlenmiştir.

Grafik 1. Gazi Üniversitesi TÖMER İleri Düzey C1 ile Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ve C2 Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzey Dağılımı

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için Gazi Üniversitesi TÖMER ile Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan ve bazı merkezlerde ders kitabı olarak kullanılan C1 ve C2 seviyesi kitaplarındaki metinlerin zorluklarının dağılımı Grafik 1’de yer almaktadır. Veriler incelendiğinde ilk olarak dikkat çeken her üç kitapta da orta güçlükteki metinlerin yoğunlukta olmasıdır.

Yunus Emre Enstitüsü İleri Seviye C1 ders kitabında çok kolay düzeyde metin yer almamaktayken Gazi Üniversitesi TÖMER C1 ile Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C2 ders kitabında ise çok kolay metinlerin varlığı söz konusudur. Kolay düzeyindeki metinlerin ise Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C2 ders kitabında daha yoğun kullanıldığı görülmektedir. Gazi Üniversitesi TÖMER C1 ders kitabında zor düzeyi diğer kitaplardaki metinlerin zorluk düzey sayısından fazladır. Çok zor düzey ise sadece Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ders kitabındaki 3 metinde kullanılmıştır. Genel dağılımın görüntüsü incelendiğinde ise Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C2 ders kitabında düzenli bir yükselme ve azalma göze çarpmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ders kitabında ise metinlerin orta güçlükte yoğunlaştığı, Gazi Üniversitesi TÖMER C1 İleri Düzeyi ders kitabındaki metinlerinin ise zor düzeyde yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Tablo 5: Gazi Üniversitesi TÖMER İleri Düzey C1 ile Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ve C2 Kitaplarındaki Metinlerin Ortalama Okunabilirlik Puanı

	Gazi Tömer C1	Yunus Emre C1	Yunus Emre C2
Ortalama Okunabilirlik Puanı	55,5430312	57,6985265	59,6129824
Ortalama Okunabilirlik düzeyi	Orta Güçlükte	Orta Güçlükte	Orta Güçlükte

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ileri düzey seviye gruplarında sıkça kullanılan *Gazi Üniversitesi TÖMER İleri Düzey C1 ders kitabı ile Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ve C2 ders kitaplarındaki* metinlerin ortalama okunabilirlikleri Tablo 5'te verilmiştir. *Gazi Üniversitesi TÖMER İleri Düzey C1 ders kitabındaki* metinlerin ortalama okunabilirlik puanı 55,5430312 olup okunabilirlik düzeyinin "orta güçlükte" olduğu belirlenmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ders kitabındaki metinlerin ortalama okunabilirlik puanı 57,6985265 iken *Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C2 ders kitabındaki* metinlerin ortalama okunabilirlik puanının ise 59,6129824 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlardan *Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ve C2 ders kitaplarındaki* metinlerin de ortalama okunabilirlik düzeylerinin "orta güçlükte" olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Okunabilirlik, metinlerle ilgili bazı nicel veriler sunar. Okunabilirlik formülleri uygulayarak elde edilen bu veriler, metnin anlaşılması veya anlaşılmaması ile ilgili kesin sonuçlar vermez (Temur, 2003: 178). Bu nedenle sadece okunabilirlik düzeylerine bakarak metinlerin kolay veya zor olduklarına yönelik kesin kararlar vermek hatalı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu çalışmada *Gazi Üniversitesi TÖMER İleri Düzey C1, Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 ve C2 ders kitaplarındaki* metinlerin okunabilirlik düzeyleri belirlenmiştir. Çalışmadan ortaya çıkan sonuçlara göre metinlerde öğrenci düzeylerine uygun metinlerin yer aldığını söylemek mümkündür.

Gazi Üniversitesi TÖMER İleri Düzey C1 kitabındaki metinler, ortalama uzunlukları 2,03 ile 3,33 arasında değişen sözcüklerden oluşmaktadır. Türkçenin ortalama sözcük uzunluğu 2,6 hecedir (Ateşman,1997). Metinlere kelime uzunluğu açısından bakıldığında 32 metnin 26'sının, ortalamanın üstünde olduğu söylenebilir. 8 metin ise ortalama sözcük uzunluğu açısından ortalamanın altındadır. Ortalama cümle uzunlukları ise 5,05 ile 18,41 arasındadır. Türkçenin ortalama cümle uzunluğu (9-10 sözcük) dikkate alındığında metinlerin 13 tanesi ortalamanın altında, 21 tanesi ise ortalamanın üstündedir. *Ayakkabı İçin Klima: Klimayak* adlı metnin o düzeydeki diğer metinlere göre belirgin biçimde daha uzun cümlelerden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu metnin cümle uzunluğu yönünden tekrar değerlendirilmesinde yarar vardır. Bununla birlikte konuşma metninin bu düzeydeki diğer metinlere göre belirgin biçimde daha kısa cümlelerden oluştuğu belirlenmiştir. Oysa C1 düzeyi, genel olarak üniversite düzeyindeki öğrencilerin anlayabileceği metinlerin yer aldığı bir seviyedir. Metinlerin okunabilirlik puanları 35,8073119 ile 93,9039622 arasında değişmektedir. 1 metnin çok kolay, 4 metnin kolay, 12 metnin orta güçlükte ve 15 metnin ise zor seviyede olduğu görülmektedir. Bulgularda öğrenci seviyesini aşan "çok zor" düzeyi yer almamıştır. Ders kitaplarında, özellikle de yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında bulunan metinlerin sıralanışının kolaydan zora doğru olması beklenmektedir. Fakat kitapta yer alan metinlerin kolaydan zora doğru bir sıralamaya göre dizilmediği görülmektedir. Kitabın bu yönüyle eksik olduğu söylenebilir. Okunabilirlik, metinlerle ilgili bazı nicel veriler sunar. Okunabilirlik formülleri uygulayarak elde edilen bu veriler, metnin anlaşılması veya anlaşılmaması ile ilgili kesin sonuçlar vermez (Temur,2003:178). Bu nedenle sadece okunabilirlik düzeylerine bakarak metinlerin kolay veya zor olduklarına yönelik kesin kararlar vermek hatalı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu çalışmada *Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 ders kitaplarındaki* metinlerin okunabilirlik düzeyleri belirlenmiştir. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre metinlerde öğrenci düzeylerine uygun metinlerin yer aldığını söylemek mümkündür.

Yunus Emre Enstitüsü İleri Düzey C1 kitabında bulunan 8 ünitenin okuma metinleri ve ünite sonlarındaki serbest okuma metinleri okunabilirlik açısından incelenmiştir. Okuma metinlerinde geçen şiir ve tiyatro metinleri kapsama alınmamıştır. Metinlerin ortalama sözcük uzunlukları 1,74 ile 3,18 arasında değişmektedir. Türkçede bir sözcükteki ortalama hece uzunluğu 2,6 hecedir (Ateşman,1997). Buna göre 14 metnin ortalamanın üzerinde, 5 metnin ise ortalamanın altında olduğu belirlenmiştir. Türkçede bir cümledeki ortalama sözcük sayısı ise 9 – 10' dur (Ateşman, 1997). Buna göre incelenen kitaptaki metinler 7 ile 25 kelime arası değişen cümle uzunluklarına sahiptir. Aralığın bu kadar geniş olması metinlerin uzunluk kısalık açısından dengesiz bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir. Yunus Emre Enstitüsü C1 İleri Düzey Ders kitabında bulunan metinlerin okunabilirlik puanları ise 18,84 ile 83,61 arasında değişmektedir. Yapılan inceleme sonucu elde edilen bulgulara göre Yunus Emre Enstitüsü C1 İleri düzey ders kitabında bulunan metinler okunabilirlik açısından 5 tanesi kolay, 14 tanesi orta güçlükte, 5 tanesi zor ve 3 metin çok zor olarak saptanmıştır. Dil öğretiminin temel ilkeleri düşünüldüğünde metinlerin kolaydan zora doğru sıralanması beklenirken incelenen kitapta metinlerin seçiminde zorluk kolaylık açısından bir sıralama gözetilmemiştir. Metinler genellikle orta güçlüktedir. Bu da metinlerin genellikle öğrenci düzeyine uygun olduğunu göstermektedir. 3 metnin çok zor olması ise olumsuz olarak değerlendirilebilir. Kitapta yer alan ilk okuma metninin “zor” düzeyde olması yabancı bir dil öğrenen bireylerin okuma kaygısını arttırabilecek bir unsur iken son okuma metninin orta güçlükte olması metinlerin bölümlere okunabilirlik açısından düzensizce yerleştirildiğini göstermektedir.

Bununla birlikte çalışmada Yunus Emre Enstitüsü'nün Yedi İklim Türkçe C2 seviyesi ders kitabındaki okuma ve serbest okuma metinleri okunabilirlik açısından incelenmiştir. Kitap 8 ünitelerden oluşmaktadır. Her üniteye 3 okuma ve bir tane de serbest okuma metni olmak üzere 4'er metinden toplamda 32 metin vardır. Metinler, ortalama uzunlukları 1,78 ile 3,17 arasında değişen sözcüklerden oluşmaktadır. Türkçenin ortalama sözcük uzunluğu 2,6 hecedir (Ateşman,1997). Buna göre kitapta yer alan 19 metin ortalamanın üzerindedir. 13 metin ise ortalama sözcük uzunluğu açısından ortalamanın altındadır. Ortalama cümle uzunlukları ise 4,32 ile 20,08 arasındadır. Türkçenin ortalama cümle uzunluğu (9-10 sözcük) dikkate alındığında metinlerin 10 tanesi ortalamanın altında, 22 tanesi ise ortalamanın üstündedir.

Metinlerin okunabilirlik puanları 30,02 ile 98,47 arasında değişmektedir. Kitapta 2 tane çok kolay, 10 tane kolay, 12 tane orta güçlükte, 8 tane zor düzeyde metin vardır. Serbest okuma metinlerinden ise bir tanesi zor, diğerleri çok kolay, kolay ve orta güçlükte metinlerden oluşmaktadır. Serbest okuma metinlerinin bir tanesi (Serbest Okuma Metni: Kadın Kıyafetleri) dışında diğerleri şairlerin yazmış oldukları şiirlerden seçilmiştir. İnceleme sonucunda bulgularda çok zor düzeyde bir metne rastlanılmamıştır.

Kitap genel olarak değerlendirilecek olursa; orta güçlük ve kolay düzeydeki metinlerin sayısı diğer düzeydeki metinlere göre daha fazladır. 3. 4. ve 6. ünitelerdeki metinlerin zorluk dereceleri diğer ünitelere göre daha fazladır.

Diğer ünitelerde kolay, çok kolay, orta ve zor olmak üzere dengeli bir dağılım yapılmaya çalışılmış; fakat 3. 4. ve 6. ünitelerde bu denge gözetilmemiştir. Serbest okuma metinlerinde ise bir tane zor, diğerlerinde çok kolay, kolay ve orta güçlükte metinler yer almaktadır. Serbest okuma metinlerinin bir tanesi (Serbest Okuma Metni: Kadın Kıyafetleri) dışındaki metinler şairlerin yazmış oldukları şiirlerden seçilmiştir.

Okunabilirlik formülleri metinlerin dil yapısı üzerine odaklandığı için elde edilen veriler de dil yapısına yöneliktir. Bu yüzden metinler hakkında kolay veya zor gibi kesin çıkarımlarda bulunmak hatalı sonuçlara sebebiyet verebilir. Zira okuma ve anlamayı metinlerin dil yapısı kadar sözcük anlamı ve diğer etkenler de belirler. Bu alanla ilgili yapılmış diğer araştırmalardan hareketle (Yılmaz ve Temiz, 2014) ve yapılan çalışmadan yola çıkılarak; C2 seviyesindeki bir öğrenciden, ana dili Türkçe olan bir okuyucu gibi yazılanı okuyup anlamlandırabilmesi beklenir. Bu açıdan belki de C2 seviyesindeki Türkçe ders kitabının içindeki okuma metinleri bu seviyedeki bir öğrenci için düşük bir seviyede kalabilir. Bu yüzden metinlerle ilgili okunabilirliğin yanında başka ölçütlerden de yararlanılabilir. Böylece metin seçiminde kolaylık sağlanabilir.

Öneriler

1. Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi kolaydan zora doğru ilkesi dikkate alınarak oluşturulan kurlarla gerçekleştirilmektedir. Kurlar arasındaki bu yapıya kurların içinde de uyulması gerekmektedir. Bir kur için hazırlanan ders kitaplarındaki her ünitenin bir öncekinden zor, her üniteye yer alan her metnin de yine bir öncekine göre daha zor olması beklenmektedir. Kur için hazırlanan ders kitaplarında yer alan metinlerin sıralanmasında bu koşula dikkat edilmelidir.
2. Bu çalışmada metin düzeyleri belirlenirken sadece okunabilirlik değişkeni dikkate alınmıştır. Metin düzeyleri belirlenirken daha sağlıklı veriler elde etmek için okunabilirliğin yanında farklı değişkenler de ölçmeye katılabilir.
3. Benzer çalışma farklı yayınlar ve farklı kurlara ait hazırlanmış ders kitaplarındaki metinler üzerine de yapılabilir.

Kaynakça

- Ateşman, E. (1997). Türkçede Okunabilirliğin Ölçülmesi. *A.Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 58. 171-174.
- Bağcı, H., Ünal, Y. (2013). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyi*. ADED, 1(3), s. 12-28.
- Baş, B., Yıldız, F. İ. (2015). *2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Okunabilirlik Açısından İncelenmesi*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1).
- Biçer, N. ve Alan, Y. (2017). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yeni Hitit 3 ve İstanbul C1+ Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), s.1131.
- Çakıroğlu, O. (2015). *İlkokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler Açısından Değerlendirilmesi*. Elementary Education Online, 14(2), s. 671-681.
- Çeçen, M.A., Aydemir, F. (2011). *Okul Öncesi Hikâye Kitaplarının Okunabilirlik Açısından İncelenmesi*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(16), s. 185-194.
- Çetinkaya, G. (2010). *Türkçe Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Tanımlanması ve Sınıflandırılması*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim (Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- Durukan, E. (2014). *Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri ile Öğrencilerin Okuma Becerileri Arasındaki İlişki*. Ana Dili Eğitim Dergisi, 2(3), s. 68-76.

- Klare, G. R. (1963). *The Measurement of Readability*. Ames, Iowa: Iowa State University Press.
- Okur, A., Arı, G. (2013). *6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirliği*. *Elementary Education Online*, 12(1), s. 202-226.
- Özdemir, S. (2016). *Beşinci Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Öyküleyici ve Bilgilendirici Metinlerin Okunabilirlik Durumu*. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi* 1 (1), s. 33-46.
- Tekbıyık, A. (2006). *Lise Fizik 1 Ders Kitabının Okunabilirliği ve Hedef Yaş Düzeyine Uygunluğu*. *Kastomonu Eğitim Dergisi*, 14(2), s. 441-446.
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik (Readability) Kavramı. *TÜBAR*, 8, s.178.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s.187.
- Yılmaz, F. ve Temiz, Ç. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Durumları. *IJLET*, 2, s.72.
- Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe Ders Kitaplarındaki Masalların Kelime-Cümle Uzunlukları ve Okunabilirlik Düzeyleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 3(1). s. 87-101.
- Zorbaz, K. Z., Köroğlu, M. (2016). Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setindeki Metinlerin Kelime-Cümle Uzunlukları ve Okunabilirlik Düzeyleri. *Turkish Studies*, 11, s.2509-2524.

EK-1: GAZİ TÖMER C-1 İLERİ DÜZEYİ DERS KİTABI OKUMA METİNLERİ VE SAYFA NUMARALARI

METNİN ADI	SAYFA NUMARALARI
Türk Mimarisinin Işığı	4-5
Gel Zaman Git Zaman	8
Birlikte Eğleniyoruz	12-13
Konuşma Metni	16
Dünüyle Bugünüyle Halk Oyunları	21
Konuşma Metni: Kılıç-Kalkan Oyunu	23
Genetik Şifre	30
Konuşma Metni	32-33
Gelişen Dünyanın Değişen Hastalıkları	36-37
Konuşma Metni	38-39
Ayakkabı İçin Klima	42
Nüfus Patlaması	46-47
Konuşma Metni	48
Tükettikçe Tükenen İnsanlık	54
Konuşma Metni	56
Karşı Cinsi Anlama Kılavuzu	58-59
Konuşma Metni	60-61
Parmaklarınızın Ucunda Bir Dünya	64-65

Konuşma Metni: Obezite, Tortum Şelalesi, Geçmişin Yeniden Keşfi	66-67
Bunları Duydunuz Mu?	70-71
Konuşma Metni: Küresel Isınma	72
Şiir Ülkesinin Mısralarında Gezinti	78-79
Beyaz Gemi	82-83
Bir Arayışın Hikâyesi: Küçük Kara Balık	88-89
Konuşma Metni	90
Rüya	98
İnsanlığın Sınavı	102
Konuşma Metni	103-104
Mecazlarla Örülen Dil	106
Konuşma Metni	108
Hırsız	112
Konuşma Metni	113

EK-2: YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ YEDİ İKLİM TÜKÇE C-1 SEVİYESİ DERS KİTABI OKUMA METİNLERİ VE SAYFA NUMARALARI

METNİN ADI	SAYFA NUMARALARI
Olimpiyatların Öyküsü	10-12
2008 Avrupa Futbol Şampiyonası	22
Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?	28-29
Geleneksel Bir Türk Sporunu: Matrak	32
Pekin'den Londra'ya	36-37
İki Otobüs Meraklısının Serüveni	43-44
Antakya	52
Tarihten Hazır Cevaplar (Boşluklar Olduğu İçin Kapsama Alınmamıştır)	
Lambada Titreyen Alev Üşüyor	62-63
Tatlı Dil	67
Gönül İnsanı Yunus Emre (Şiir) (Kapsama Alınmamıştır)	
Hayvanlar Alemi	74-75
Oksijen Makineleri	81
Tutsaklık Mı Koruma Mı?	86
Şerbet	90
Yazı Nasıl Ortaya Çıktı?	96-97-98
"Maya" Denince Akla O Gelir!	101
Büyük Üstatlar	107-108
Kadeş Antlaşması	110
Sempozyum Ve Bildiri	114-115
Yabancılara Tükçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Modeli	120

Türk-Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları	124-125
Kültürel İlişkiler	128
Sıra Sıra Boncuklardan Mini Mini Bilgisayarlara (Boşluklar Olduğu İçin Kapsama Alınmamıştır)	
Türkiye'nin Nüfusu Açıklandı	140
Kültürümüzdeki Sayılar	145-146-147
Hakk'ın Kandilinde Gizli Sır İdim (Şiir) (Kapsama Alınmamıştır)	
Cahit Arf	156-157
El Yazısı Analizi	162-163
Yüz Hatları İle Karakter Okumak	165
Kıyafetnameler	168

EK-3: YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ YEDİ İKLİM TÜKÇE C-2 SEVİYESİ DERS KİTABI OKUMA METİNLERİ VE SAYFA NUMARALARI

METNİN ADI	SAYFA NUMARALARI
Bir Ben Vardır Bende Benden İçeri	12-13
Yine Bir Gülnihal	16-17
Bozların Romancısı Cengiz Aytmatov	20-21
Serbest Okuma: Türküler Dolusu	24
Argo	28-29
Neyzen Tevfik	32
Şairlerden İnciler	37
Serbest Okuma: Mona Roza	42
Moda Kavramı	46-47
Estetik Lüks Müdür?	54-55
Türk Evleri	60-61
Serbest Okuma: Kadın Kıyafetleri	64
Başlık Nedir?	68-69
Eşsiz Parmak İzlerimiz	73
Uykumuzda Neler Oluyor?	77-78
Serbest Okuma: Rindlerin Ölümü, Merdiven	80
Karagöz Oyunu	84-85
Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî	91-92
Bir Bellek Fenomeni(Mükrimin Halil Yınanç)	97
Serbest Okuma: Solgun Bir Gül Dokununca	100
Kişiler Arası İletişim	105
İş Hayatında Beden Dili	111-112
Kitle İletişimi Nedir?	114-115
Serbest Okuma: Lavinya, Gün Eksilmesin Penceremden	116
Einstein'dan Hayat Dersleri	122
Bilgenin Bakış Açısı	226

Güzel Şehirler Mutlu İnsanlar	130
Serbest Okuma: Serenad	132
Beş Şehir'den...	136-137
Nasıl Yazar Oldum?	142
Uluslararası Uzay İstasyonu	148
Serbest Okuma: Anlatamıyorum, Yolcu ile Arabacı	152